

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ANTJE
(Herz am rechten Fleck)

blijspel van de zee kant in drie bedrijven

1880
door

Anton Hamik

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2014
Nr.643

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ELF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier 'Aanvraag tot opvoering'. Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen. Het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) aan Toneelfonds J. Janssens worden bezorgd of digitaal worden ingediend via www.toneelfonds.be → opvoering.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt men dan van Toneelfonds J. Janssens de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten.

Iedereen die een 'Aanvraag tot opvoering' indient wordt verondersteld de 'algemene voorwaarden aanvraag opvoering' (zoals ze vermeld staan op onze website) te kennen en te aanvaarden.

(Indien u geen toegang tot internet hebt, gelieve ons dit te melden. Dan sturen wij u graag per post een exemplaar van deze algemene voorwaarden.)

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING!

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk **ANTJE** op te voeren moet de naam van auteur **ANTON HAMIK** vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1936 Toneelfonds J. Janssens
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES:

KLAAS SNAK

TJARK SNAK

PIET SNAK

ANTJE ROODMOND

JAN THIELEN

MALE, zijn vrouw

SANNA, hun dochter

PETER WULK, burgemeester

STIENE SIEMSEN

HENDRIK, haar zoon

Graaf ERNST VON RUHLAND

Het blijspel speelt zich af in de buurt
van HAMBURG of op SKANDINAVIE.

E E R S T E B E D R I J F .

=====

Het voorhof van het huisje van de gebroeders Snak. Het huisje staat recht en maakt een erg vervallen indruk. Links een laag schuurtje voor vissersgerei. In de achtergrond uitzicht op een baai, in de verte de zee. Langs het hof loopt, door een heg gescheiden, de dorpsstraat voorbij. In de heg een poortje. Naast de deur een groen geschilderde houten bank met tafel. Voor het schuurtje een half afgewerkt visnet. - Het is volop zomer.

1e. Toneel : Jan Thielen, Male en Sanna.

MALE (op met Jan en Sanna links voor. Zij is 45 jaar oud, energieke trekken haar kleding maakt een licht komische indruk. Zij heeft een hoedje op dat aan lang vervlogen tijden herinnert, over haar arm een mantel; in de hand heeft zij een regenscherm. Zij kijkt naar alle kanten uit, schudt het hoofd).- Geen mens op het hof ?!

JAN (50 jaar oud, klein, diklijvig).- En geen mens op de akker.

MALE.- Een mooie boerderij !

JAN.- Alle duivels !

MALE.- Zij slapen natuurlijk nog !

JAN.- Om 3 uur 's namiddags !

MALE.- Het is schandelijk !

JAN.- Ongehoord !

MALE.- Kijk maar eens, hoe het erf vervalt ! En hier zijn drie sterke mannen in huis !

JAN.- Ik heb ze al zo dikwijls de les gelezen. Maar het is allemaal boten aan de galg ! Zij denken dat ze met die paar centen die ze op de bank hebben voor altijd geborgen zijn !

MALE.- Ik schaam me waarachtig dat die drie luilakken mijn broers zijn.

JAN.- Als dat zo voortgaat, erven we geen cent meer !

MALE.- Dat is allemaal de schuld van moeder ! Die heeft er geen tucht weten in te houden. Als de rogge rijp is, drijven ze op het water om paling te vissen ! En als de aardappelen moeten gepoot worden, gaan ze op de haringvangst ! Dat hebben ze gedaan toen ze nog jongens waren en dat doen ze nu nog !

JAN.- Het is God geklaagd ! Ze moesten onder voogdij gesteld worden.

MALE.- Als dat maar zo gemakkelijk ging ! Ze hebben niets gedaan dat niet door de wet is toegelaten.

JAN.- Is dat niet tegen de wet, als ze het erf op zo'n manier verwaarlozen

MALE.- Maar voor wie zouden zij alles in orde houden ? Ze hebben geen kind

JAN.- Wij zijn er toch nog ! Ze hebben een zuster, een zwager en een nicht die dolveel van hen houden. Ze moesten er een erezaak van maken ons in dank voor onze vriendschap een grote erfenis na te laten ! Goeie middag ! Ze liggen op hun luie boddie en ze hebben lak aan ons ! Er moet iets gedaan worden !

MALE.- Wat kunnen wij doen ? Zwijgen, lijden en toezien moeten we, dat het vaderlijk erfdeel vergaat als sneeuw voor de zon.

JAN.- Effe nakijken, hoe het hier staat.

MALE.- Loont wel de moeite ! Je hart draait om in je lijf, als je zo'n warboel te zien krijgt ! (Tot Sanna, die tijdens het gesprek van haar ouders, in gedachten verzonken, naar de zee staat te kijken). Kom je mee, Sanna ?

SANNA (Een jong, mooi meisje, kijkt geschrokken op).- Ja, moeder!

JAN.- Vooruit dan ! Laten we die rommel even bekijken, die de drie luilakken ons moeten nalaten. (Af rechts voor)

2e. TONEEL : Klaas, Tjark, Piet.

(Het gefluit van een stoomboot weerklinkt)

KLAAS, TJARK en PIET (Komen langzaam, in ganzenpas, de een na de andere het huisje uit; zij gaan tot in het midden van het toneel, keren zich naar het publiek. Zij roken alledrie een korte pijp).

KLAAS (De oudste van de broeders, hij is ongeveer midden de vijftig. Lang en mager, gladgeschoren bovenlip, heeft echter kin- en bakkebaarden). Dat was de stoomfluit.

TJARK (50 jaar, bakkebaarden, kin en bovenlip gladgeschoren, middelmatige grootte).- Ja, dat was ze.

PIET (45 jaar, klein en dik, geitbaardje).- Dan zal ze wel gauw hier zijn. (Zij gaan tot bij de heg, kijken naar rechts)

KLAAS.- Ik ben benieuwd, of ze met deze boot is aangekomen. (Gaaf zitten op de bank)

TJARK.- Dat zullen we dadelijk zien.

PIET.- Ja, dat zullen we dadelijk zien. (Zij trekken aan hun pijp)

TJARK -(Na een pauze).- Hoe ziet zij er uit, Klaas ?

KLAAS.- Zoals vrouwen er altijd uit zien.

TJARK .- Dik ?

PIET.- Mollig ?

KLAAS.- Zoals het moet. -Pauze).- Die westenwind blijft aanhouden.

TJARK.- Dat is niet goed voor de haringvangst.

PIET.- Neen, dat is niet goed.

TJARK.- Oostenwind zou beter zijn.

PIET.- Ja, die zou beter zijn. (Pauze)

TJARK.- We zouden haar tegemoet kunnen gaan.

PIET.- Ja, dat zouden we kunnen doen.

KLAAS.- Waarom ? Ik heb haar gezegd : de eerste hoeve voorbij de brug.

PIET.- Dan zal zij het wel vinden. (pauze)

TJARK.- Is ze oud ?

KLAAS.- Neen.

TJARK.- Jong ?

KLAAS.- Neen.

TJARK.- Hoe is ze dan ?

KLAAS.- Aannemelijk...heel aannemelijk.

TJARK.- Wat betekent dat ?

KLAAS.- Dat betekent, dat zij in de bloei van haar leven is.

PIET.- Heeft ze grillen ?

KLAAS.- Dat weet ik niet. Maar als ze aannemelijk is, zal ze ook wel grillen hebben.

TJARK.- Komt zij van het land ?

KLAAS.- Neen, ze heeft een hoed op.

PIET.- Een hoed ?! God beware !

TJARK.- Denk je, dat ze ons zal bevallen ?

KLAAS.- Dat zullen we wel zien.

TJARK.- Heeft ze iets gezegd ?

KLAAS.- Ze zei, dat ze haar eigen mehing heeft.

TJARK.- Wat wil ze daarmee zeggen ?

KLAAS.- Ze kan geen tegenspraak verdragen, zei ze.

PIET.- Zei ze dat ?

KLAAS.- Als wij naar haar pijpen dansen, zullen we een hemel op aarde hebben, zei ze.

TJARK.- Dat kan plezierig worden.

KLAAS.- Zij is gewoon te bevelen, zei ze.

PIET.- En toch heb je ze genomen ?

KLAAS.- Ze keek me zo brutaal aan, dat ik niet anders kon. En overigens - er waren geen andere.

TJARK.- Waarom wil ze dan hier komen, als ze het in de stad gewoon is ?

KLAAS.- Het land is haar leven, zei ze.

PIET.- Heeft ze getuigschriften ?

KLAAS.- Ja...zevenedertig. (Neemt een pakje uit zijn zak).

TJARK.- Heeft ze al zoveel diensten gehad ?

KLAAS.- Ja...Wij zijn haar achtendertigste.

TJARK.- Achtendertig diensten in de bloei van haar leven ?

KLAAS.- Ja. Het is een ware zegen van God.

PIET.- Heb je die getuigschriften gelezen ?

KLAAS.- Dat is een werkje dat ik voor de winter heb laten liggen.

TJARK.- We zouden er toch wel één kunnen bekijken; misschien hetgeen bovenop ligt ?

PIET.- Bovenop liggen altijd de goeie getuigschriften. Laten we er een uit het midden nemen.

KLAAS.- Ja, dat zullen we doen. (Neemt een getuigschrift uit het midden het pakje, vouwt het open en leest). "Mejuffer Antje Roodmond is twee weken lang bij mij in dienst geweest..."

TJARK.- Twee weken ? Dat is maar een korte tijd.

KLAAS.- In andere diensten is ze langer gebleven, zegt ze.

TJARK.- Hoe lang dan wel ?

KLAAS.- Drie weken ! (Hij leest). "Het is mij een waar genoegen te erkennen dat zij steeds eerlijk, trouw en vlijtig geweest is en dat zij in alles verbluffende zelfstandigheid aan de dag legt. Zij verlaat mijn dienst, omdat haar neigingen niet met mijn neigingen harmoniëren. Hamburg, de..., Mevrouw Hanna Thomsen, Pasteibakkerij".

TJARK.- Is dat een goed getuigschrift ?

KLAAS.- Dat zou ik ook wel willen weten.

PIET.- Maar ze schrijft: haar neigingen, dat is toch fijn.

TJARK.- Ja, dat is het - Maar dat kan ook wat anders betekenen. (Pauze)

KLAAS (Kijkt naar rechts).- Daar komt ze.

TJARK.- Lieve God ! Hoe die er uit ziet !

PIET.- Ik krijg er kippevel van. (Pauze)

KLAAS.- Wij zullen vriendelijk tegen haar zijn, en haar deze namiddag opzeggen.

TJARK.- Dat zullen we doen.

PIET.- Ja, dat zullen we doen. (Pauze)

DERDE TONEEL : Vorigen, Antje.

ANTJE. (Op van rechts. Volslank, ekstravagante reiskledij. Mantel en hoed. Zij heeft verschillende pakken bij zich, waaronder drie hoedendozen).- Goeie dag !

KLAAS (Zonder op te kijken).- Dank u. (Stoot Tjark in de ribben).

TJARK.- Dank u. (Stoot Piet met zijn elleboog).

PIET.- Dank u. (Pauze. Ze blazen alledrie geweldige rookwolken voor zich uit)

ANTJE.- Nou ?

PIET (tot Tjark).- Wat wil ze ?

TJARK (tot Klaas).- Wat wil ze ?

KLAAS (tot Antje).- Ja, wat wilt u ?

ANTJE.- Waar moet ik met die spullen blijven ?

KLAAS.- Op de dakkamer.

ANTJE.- Op de dakkamer ?!...

KLAAS.- Ja.

ANTJE.- Ook goed. Over die dakkamer praten we nog wel. - Help mij mijn mantel uittrekken.

PIET (tot Tjark).- Wat wil ze ?

TJARK.- We moeten haar helpen haar mantel uit te trekken.

KLAAS (tot Antje).- Kunt u die mantel niet alleen uittrekken ?

ANTJE.- Als er drie manskerels in de buurt zijn ? Neen.

PIET (tot Tjark).- Manskerels, heeft ze gezegd.

TJARK (Tot Klaas, op verwijtende toon).- Neen, die is goed.

KLAAS (haalt zijn schouders op).

ANTJE.- Wel, gebeurt er wat ?

KLAAS.- Wij zijn niet gewoon met vrouwen om te gaan.

ANTJE.- Dan moeten jullie het leren. Vooruit, een beetje tempo !

DE DRIE (kijken elkaar vragend aan).

KLAAS (Staat langzaam recht, help Antje onhandig en met tegenzin haar mantel uittrekken, gaat zitten, rookt verder).

ANTJE (koket).- Hoe staat mijn hoed ?

DE DRIE (Zwijgen)

ANTJE.- Nou, hebben jullie geen tong ?

KLAAS.- Het is allemaal heel mooi.

ANTJE -buigt).- Vriendelijk bedankt.

PIET.- Het is bijna tijd om te gaan melken.

ANTJE.- Over vijf minuten ben ik in de stal.

TJARK (tot Klaas).- Of de koeien vandaag malk zullen geven...?

KLAAS (trekt een bedenkelijk gezicht)

ANTJE.- Hoeveel koeien hebben jullie?

KLAAS.- Vijf.

PIET.- En één kalf.

ANTJE .- Dat is weinig, voor zo'n grote hoeve.

TJARK.- Genoeg voor ons.

ANTJE.- En varkens ?

TJARK.- Geen.

ANTJE .- Geen varkens ?

KLAAS.- Die vragen te veel werk.

ANTJE.- Wij moeten varkens hebben; ik eet geen plantenvet.

KLAAS.- En wie zal er voor die varkens zorgen ?

ANTJE.- Ik. Daarvoor ben ik toch hier gekomen ?

PIET (tot Klaas).- Hoe bedoelt ze dat ?

KLAAS (haalt de schouders op)

TJARK.- Die is goed.

ANTJE.- Hebben jullie paarden ?

KLAAS.- Ja.

ANTJE.- Hoeveel ?

KLAAS.- Eén.

ANTJE.- En waarom maar één ?

KLAAS.- Twee vragen te veel werk.

ANTJE.- Hebben jullie een kar ?

KLAAS.- Een boerenkar.

ANTJE.- Met vier wielen ?

KLAAS.- Met twee.

ANTJE.- Dan moeten jullie er een met vier wielen kopen.

TJARK.- Waarom ?

ANTJE.- Op een kar met vier wielen kun je toch eens zoveel laden als op een kar met twee wielen.

KLAAS.- Zoveel hebben wij niet op te laden.

ANTJE.- Maar wij zullen zoveel op te laden hebben. Die wagen moet er komen
Punctum !

TJARK (tot Klaas).- Je hebt wat fijns uitgezocht !

ANTJE.- Hebben jullie kippen ?

KLAAS.- Neen, die vragen te veel werk.

ANTJE.- Waar halen jullie dan de eieren vandaan ?

KLAAS.- Wij hebben geen eieren nodig.

ANTJE.- Waar maken jullie dan eierkoeken van ?

KLAAS.- Die maken we niet.

ANTJE/- Waar leven jullie dan van ?

KLAAS.- Van aardappelen en vis ?

ANTJE.- De hele week door ?

TJARK.- Op zondagmorgen hebben we koffie.

PIET.- En brood, natuurlijk.

ANTJE.- Die kost staat mij niks aan. We zullen kippen aanschaffen. Dertig
veertig...En ganzen en eenden...

TJARK.- En een pauw...zeker ?

PIET.- We willen geen dierentuin hebben !

KLAAS.- Dit is hier een boerderij.

ANTJE.- Dat zie ik. En wát voor een ! Laat mij hier eerst maar een beetje
warmer worden.

TJARK.- Nog warmer ?

ANTJE.- Om te beginnen moet ik me oriënteren.

TJARK.- Oriënteren ? Is dat Italiaans ?

ANTJE.- Neen, dat is latijn. (Op naar fond).

PIET.- Alle donders, die spreekt latijn !

TJARK.- Moet erg geleerd zijn. (Verbaasd)

PIET.- Dat ook nog !

KLAAS.- Gode zij ons genadig !

ANTJE.- Wat is dat voor een eiland, daarginds ?

KLAAS.- Bedoelt u die hoop stenen met die kromme dennen ?

ANTJE.- Ja.

KLAAS.- Die hoort bij het erf.

ANTJE.- Wat doen jullie daarmee ?

KLAAS.- Niets.

TJARK.- God heeft ons met dat eiland gestraft. Wij moeten er belasting voor betalen, al groeit er nog geen mondvul gras op.

ANTJE.- Waarom verkopen jullie het dan niet ?

TJARK.- Niemand wil het, zelfs niet voor niets.

ANTJE.- Ik zal het verkopen, dan hebben jullie geld in handen. Want dat schijnt hier te ontbreken.

KLAAS (tot Tjark).- Dom is ze niet.

TJARK.- Neen...ze is erg bij de hand.

PIET.- Ja, dat is ze.

ANTJE (Wijst naar hethuis).- Dat hondenhok daar staat me niet erg aan. Jullie hadden de pasteibakkerij van Hanne Thomsen eens moeten zien, 's avonds als het elektrisch licht brandde ! Mooier kon het zelfs in de hemel niet wezen ! Maar daar hebben jullie natuurlijk geen vermoeden van ! Zijn jullie al eens in de stad blijven overnachten ?

TJARK.- Dat spreekt toch vanzelf !

ANTJE.- Jullie zien er anders zo niet naar uit.

TJARK.- Op het uiterlijk voorkomen moet u niet afgaan.

ANTJE.- Dat doe ik ook niet... anders was ik er op staande voet vandoor gegaan, toen ik jullie voor het eerst te zien kreeg.

DE DRIE (kijken elkaar aan).

TJARK.- Die is goed.

PIET (tot Klaas).- Daar heb je wat moois in huis gebracht.

ANTJE.- Jullie hoeven daarom geen boze gezichten op te zetten. Ik zeg altijd wat ik denk.

PIET.- Dan zou het heel goed zijn, als u een beetje minder zou denken.

ANTJE.- Dat laat ik aan jullie over. Jullie schijnen op dat gebied heel knap te zijn.

TJARK (tot Klaas).- Het beste bij haar schijnt haar snavel te zijn.

PIET.- Waar heb jij je ogen ?

KLAAS (haalt de schouders op)

ANTJE (met een gebaar naar haar pakken).- Nou, helpt iemand me ?

DE DRIE (Kijken elkaar aan, stoten mekaar in de ribben)

KLAAS (staat op zijn gemak recht, neemt een hoedendoos).- Dat is een hoed zeker ?

ANTJE.- Ja.

TJARK (neemt een andere hoedendoos).- En dit hier ?

ANTJE.- Ook een hoed.

PIET (heeft de derde doos opgenomen).- En dit ?

ANTJE.- Ook een hoed.

TJARK (zucht).- God beware ons !

KLAAS.- Als u werkklederen aantrekt, bent u veel simpatieker. (Wil, door Tjark en Piet gevolgd, het huis binnengaan).

ANTJE (gaat demonstratief vooraan).- De dames eerst, alstublieft. (Af in huis)

PIET.- Een juweel van een meid.

TJARK (tot Klaas).- Je hebt een goeie hand gehad !

PIET.- Hoe kon je zo iets in dienst nemen ?

TJARK.- Je had er een andere moeten zoeken.

KLAAS.- Dat vroeg te vdel werk ! (Alledrie af in huis)

VIERDE TONEEL : SANNA, daarna HENDRIK.

SANNA (van links).- Zij zijn misschien in huis...(Gaat naar het huis toe)

HENDRIK (op van rechts, in matrozenpak, met een harmonika onder de arm, 28 jaar, een aardige jongen).- Sanna !

SANNA (blijft geschrokken staan).- Hendrik ! (Verheugd). Ben je wder terug

HENDRIK.- Ja Sanna, drie jaar ben ik weg geweest.

SANNA (dichter naar hem toe).- Drie jaar ! Een lange tijd !

HENDRIK (Haalt haar naar zich toe).- Heb je niet naar me verlangd ?

SANNA.- Ja Hendrik. Heb je dat niet gevoeld ? De eerste weken kon ik niet eten of niet slapen.

HENDRIK.- En de volgende weken ?

SANNA.- Toen ging het beter.

HENDRIK.- En nu ben ik weer hier.

SANNA.- O Hendrik, ik ben zo blij !

HENDRIK (wil haar kussen).- Sanna !

SANNA (Weert angstig af).- Neen, niet doen. Vader en moeder zijn hier.

HENDRIK.- Hebben ze nog altijd wat tegen mij ?

SANNA (zacht).- Ja...Daarin is niets veranderd.

HENDRIK.- Ik heb hen toch niets misdaan.

SANNA.- Ze willen niet, dat wij samen zouden trouwen.

HENDRIK.- Omdat ik geen vader heb... geen werkelijke vader ?

SANNA.- Praat niet over je vader, Hendrik.

HENDRIK.- Hou jij het met hem ?

SANNA.- Hendrik !

HENDRIK.- Bloed is dikker dan water en het is toch je oom !

SANNA.- Ik kan bijna niet geloven, dat hij voor het gerecht het vaderschap zou hebben afgezworen, als hij werkelijk schuldig was geweest.

HENDRIK.- Hij zou het gedaan hebben, maar moeder lidt het zo ver niet komen. Zij kroop weg met mij in haar hut en met de jaren leerde ik begrijpen beter één moeder, dan tien vaders van dat slag ! Maar hij is het geweest. Mijn moeder liegt niet ! En door zijn schuld word ik nou met de vinger nagewezen.

SANNA.- Hendrik !

HENDRIK.- Toen ik de laatste maal naar zee ging, was ik vastbesloten, nooit meer terug te keren. Twee jaar lang dacht ik niet aan het dorp hier...Maar dan kwam er een nacht aan Kaap Hoorn. Er stak een vreselijke storm op en niemand dacht nog heelhuids aan wal te komen. Toen kwam het heimwee bij mij op, het heimwee naar huis, naar moeder en...naar jou ! Ik dacht aan de korenbloemen op de roggevelden, aan de baai met het hoge riet, aan de berken in het bos, waar ik onze namen had ingegrift. Ik zag jou voor mij in je lichte kleedje en je matrozenmutsje, met je mooie ogen en je kleine kleine mond...(Kust haar)

VIJFDE TONEEL : VORIGEN , JAN en MALE.

JAN (Met Male van rechts op).- Sanna !

HENDRIK & SANNA (Laten elkander geschrokken los)

MALE.- Almachtige God ! Is die kwaap weer in het land !

JAN.- Had jij niet gezworen, je hier nooit meer te laten zien ?

HENDRIK.- Gezworen, neen, ik heb het alleen maar gezegd. Maar je kunt ook van idee veranderen. En dat heb ik gedaan.

JAN (dringt Sanna naar links).- Vooruit kind ! Jou zal ik achteraf wel te wie je vader is.

SANNA (links af)

HENDRIK.- Weet zij het ook niet ?

JAN.- Schaam je en maak dat je wegkomt !

HENDRIK.- Ik ga, als ik lust heb.

JAN.- Kijk eens aan, wat een grote mond die kerel opzet !

HENDRIK.- Dat is ingeboren; die heb ik van mijn vader.

MALE.- Kom Jan, laat je niet in met die kwajongen.

JAN.- Als jij van plan bent, de hele winter hier te blijven, weet dan, dat er bij ons niet te eten valt !

HENDRIK.- Als jullie er geen hebben, dan kun je wat bij mij komen halen. (Haalt een spaarbankboekje uit zijn zak). Dat is genoeg voor ons allemaal

JAN.- Wel, wel ! Die paar centen die je bij elkaar hebt gekregen !

HENDRIK.- Zo'n paar centen, nou !

JAN.- In drie jaar tijds vergaar je geen schatten.

HENDRIK.- Toch genoeg om de bruiloft te vieren.

JAN.- Met een bedelares !

HENDRIK.- Neen, met diegene die daarnet wegging !

JAN.- Met Sanna ?!

HENDRIK.- Met Sanna.

JAN & MALE (Lachen gchamper, terwijl ze naar links gaan)

HENDRIK (leunt tegen de heg, speelt op zijn harmonika een nostalgiek wijsje)

JAN.- Dat is hier in ieder opzicht een ongeluksplaats.

MALE.- Het is net alsof al het slechte en het dwaze hier bij elkaar komen

HENDRIK.- Dat komt mij ook zo voor. Alleen mijn vader ontbreekt nog.

JAN.- Jouw mening wordt niet gevraagd. (tot Male). Het ziet er treurig uit met het erf.

MALE (wijst naar het net).- In de beste oogsttijd gaan ze vissen !

JAN.- Willen we even gaan kijken, hoe de akkers er uit zien ?

MALE.- Ja. (links af).

JAN (tot Hendrik).- Voor wie speel je ?

HENDRIK.- Voor jullie.

JAN (brommend).- Lummel ! (woedend links af).

HENDRIK (onderbeekt plotseling zijn spel).

ZESDE TONEEL : HENDRIK , KLAAS, TJARK en PIET.

KLAAS (met zijn broers uit het huisje).- Dat is een gevaarlijke vrouw !

TJARK- Het beste is, dat wij haar met de volgende boot weer terugzenden.

PIET.- Ja, dat is het beste, anders begint zij hier te kommanderen.

TJARK.- Zij is in staat ons te laten werken !

PIET.- Ja, dat is ze ! Zo'n brutaal schepsel !

KLAAS.- Met de boot van zeven uur moet ze weer terug.

PIET.- Ja, dat moet ze.

TJARK.- We moeten het haar zeggen.

KLAAS.- We moeten het haar natuurlijk zeggen...

PIET.- Want als wij het haar niet zeggen, kan ze niet vertrekken. (Pauze)

KLAAS.- Wie zal het haar zeggen ?

TJARK.- Jij. Jij bent de oudste.

PIET.- Jij kunt je woorden goed kiezen.

KLAAS (onbehaaglijk).- Als jullie menen...

PIET.- Je moet het haar dadelijk zeggen.

TJARK.- Voor ze haar hoeden uitpakt.

KLAAS.- Ja, ik zal het haar zeggen. (Gaat langzaam naar het huisje toe, blijft op de drempel staan).- Ik zal het haar morgen zeggen.

TJARK.- Ben je bang ?

KLAAS.- Bang ? Belachelijk. Ik vind het pijnlijk.

TJARK.- Dan zal ik het haar zeggen. Ik ben niet bang voor een vrouw. (Gaat vastberaden op het huisje toe; blijft op de drempel staan). We zouden het haar ook schriftelijk kunnen mededelen.

PIET.- Wat zijn jullie hazenharten ! Ik zal het haar zonder omwegen aan verstand brengen. (Gaat naar het huisje, blijft op de drempel staan).- Eigenlijk...heb ik haar niet in dienst genomen. Hij moet haar zeggen, dat we haar niet willen hebben.

KLAAS (na een pauze).- God zal me liefhebben, is het niet erg brutaal, haar de eerste dag al weg te zenden ?

TJARK.- Ja, netjes is het niet.

PIET.- Dat is het helemaal niet.

KLAAS.- Zullen we het nog een paar dagen aanzien ?

PIET.- Ja, dat kunnen we doen.

TJARK.- Je moet de vos niet naar de pels beoordelen.

PIET.- Neen, dat moeten we niet doen.

HENDRIK (die zij eerst niet bemerkt hebben).- Goeie dag !

KLAAS.- Is dat niet Hendrik Siemsen ?

HENDRIK.- Ja, ik ben Hendrik Siemsen.

KLAAS.- Ben je weer terug ?

HENDRIK.- Ja, ik wou weer eens vaste grond onder de voeten hebben.

KLAAS.- Kom je van zee ?

HENDRIK.- Ik ben met de boot van drie uur gekomen.

PIET.- Je bent lang weggeweest.

HENDRIK.- Drie jaar.

KLAAS.- Ben je al bij je moeder geweest ?

HENDRIK.- Ik dacht haar hier te vinden. Ze heeft me geschreven, dat ze hier als meid in dienst was.

KLAAS.- Ja, dat was ze.

HENDRIK.- Is ze niet meer hier ?

KLAAS.- Nee.

HENDRIK.- Waarom hebben jullie haar weggezonden ?

KLAAS.- Ze is van zelf gegaan. Er was geen werk genoeg, vond ze.

TJARK.- Ze zal ziek zijn.

KLAAS.- Nu hebben we een meid uit de stad genomen.

HENDRIK.- Dan zal het erg fijn worden, op jullie erf ?

KLAAS.- Ja, dat schijnt zo. Blijf je de hele winter hier ?

HENDRIK.- Ja.

KLAAS.- Waarvan zul je leven ?

HENDRIK (slaat op zijn borstzak).- Van mijn geld !

KLAAS.- Dat is fameus !

TJARK.- Dat is fijn !

HENDRIK.- Maar vervelend. Ik zou arbeid moeten hebben.

PIET.- Ja, dat moet je hebben, anders word je lui.

HENDRIK.- Jullie werken toch ook niet ?

TJARK.- Jawel.

KLAAS.- Wij gaan vissen.

HENDRIK.- Dan kan ik jullie met mijn visnet helpen; ik heb geluk.

KLAAS.- Het is net of je heimwee hebt naar zee ?

HENDRIK.- Ja. Aan wal bevalt het mij niet. De mensen bekijken mij allemaal met een scheef gezicht.

TJARK.- Omdat je geen vader hebt.

HENDRIK.- Ik heb er wel een. Het is zelfs een heel fijne man.

KLAAS.- Maar hij wil niets van je horen. Voor het gerecht wou hij zelfs ~~haar~~ vaderschap afzweren.

HENDRIK.- Dat wou hij...en het zou voor mij een eer geweest zijn. Maar voor moeder...Nou, voor hem wordt het ook nog wel eens betaaldag.

KLAAS.- Het ziet er alleen niet naar uit. Hij is toch burgemeester geworden

HENDRIK.- De duivel helpt zijn volk, zolang hij kan !

PIET.- Ja, dat doet hij.

ZEVENDE TONEEL : Vorigen, ANTJE.

ANTJE (in de deuropening. Ze heeft een eenvoudige jurk aan en een schort voorgebonden).- Daar staan ze te gapen ! Heb ik jullie niet gezegd mijn bagage van de kade te halen ?

KLAAS.- Het duurt nog lang, eer het avond is.

PIET.- En het is plezieriger in de maneschijn te lopen dan in de zon.

TJARK.- En morgen is er ook nog een dag.

ANTJE.- Niet tegenspreken, alstublieft ! Over tien minuten zijn jullie hier terug ! (Af in het huis)

HENDRIK.- Die kan kommanderen !

KLAAS.- Ik ga, als ik wil !

PIET.- Ik laat me geen bevelen geven door vrouwen !

TJARK.- Hier heeft er maar één te bevelen, en dat zijn wij drie !

HENDRIK.- Pas maar op, dat er niet heel gauw nog anderen hier bevelen geven

KLAAS.- Wie ?

HENDRIK.- Jullie zuster en haar man. Kijk eens, hoe ze overal rondsnuffelen (Wijst naar links).

KLAAS (kijkt in de aangewezen richting).- Dat is toch...

TJARK.- ...om de muren...

PIET.- Op te lopen !

KLAAS.- En die zijn van de familie !

PIET.- Familie hebben is een heel erg geval.

KLAAS.- Ja, het is een vereniging van personen, die niet bij elkaar passen.

TJARK.- Zij geloven, dat zij op een mooie dag van ons zullen erven.

KLAAS.- Ik laat alles nog liever aan de gemeente over.

PIET.- Of aan de staat !

TJARK.- Dan weet je tenminste dat het verloren geld is.

KLAAS.- Het wordt tijd dat we dat zaakje ter hand nemen.

TJARK.- Voor zo'n familie hebben wij hier geen plaats.